

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-558/16 Postępowanie wszczęte przez Doris Margret Lisette Mahnkopf

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Kammergericht Berlin)

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Rozporządzenie (UE) nr 650/2012 – Dziedziczenie i europejskie poświadczenie spadkowe – Zakres stosowania – Możliwość ujawnienia w europejskim poświadczeniu spadkowym udziału małżonka pozostającego przy życiu

Streszczenie – wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 1 marca 2017 r.

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Jurysdykcja, prawo właściwe, uznawanie i wykonywanie orzeczeń, przyjmowanie i wykonywanie dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz ustanowienie europejskiego poświadczenia spadkowego — Rozporządzenie nr 650/2012 — Zakres stosowania — Przepis krajowy przewidujący w razie śmierci jednego z małżonków ryczałtowe wyrównanie dorobków przez powiększenie udziału spadkowego małżonka pozostającego przy życiu — Włączenie

(rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 650/2012, art. 1 ust. 1)

Wykładni art. 1 ust. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego należy dokonywać w ten sposób, że przepis krajowy taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, który przewiduje w razie śmierci jednego z małżonków ryczałtowe wyrównanie dorobków przez powiększenie udziału spadkowego małżonka pozostającego przy życiu, jest objęty zakresem stosowania tego rozporządzenia.

Przepis § 1371 ust. 1 Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) stanowi: „W razie ustania ustroju majątkowego z powodu śmierci małżonka wyrównanie dorobków (przyrostu) następuje w drodze powiększenia ustawowego udziału przypadającego pozostającemu przy życiu małżonkowi o jedną czwartą części spadku; bez znaczenia jest, czy którykolwiek z małżonków uzyskał przyrost wartości jego majątku”.

Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 78 i 93 swojej opinii, § 1371 ust. 1 BGB, stosownie do informacji posiadanych przez Trybunał, nie dotyczy podziału składników majątkowych pomiędzy małżonkami, lecz kwestii uprawnień małżonka pozostającego przy życiu w stosunku do składników zaliczonych już do majątku spadkowego. W tych okolicznościach nie wydaje się, aby przepis ten miał na celu głównie podział składników majątku lub rozliczenie małżeńskiego ustroju małżeńskiego – ale raczej określenie wielkości udziału w spadku przypadającego pozostającemu przy życiu małżonkowi w stosunku do innych spadkobierców. Przepis taki dotyczy zatem głównie dziedziczenia po zmarłym małżonku, a nie

małżeńskiego ustroju majątkowego. W związku z tym norma prawa krajowego, taka jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, odnosi się do kwestii dziedziczenia w rozumieniu rozporządzenia nr 650/2012.

Wreszcie, jak zauważył również rzecznik generalny w pkt 102 swojej opinii, spadkowa kwalifikacja udziału przypadającego małżonkowi pozostającemu przy życiu na podstawie przepisu prawa krajowego takiego jak § 1371 ust. 1 BGB pozwala na ujawnienie informacji dotyczącej tego udziału w europejskim poświadczeniu spadkowym, ze wszystkimi skutkami opisanymi w art. 69 rozporządzenia nr 650/2012. Należy zatem stwierdzić, że osiągnięcie celów europejskiego poświadczenia spadkowego byłoby znacznie utrudnione w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdyby świadectwo to nie zawierało pełnych informacji o prawach pozostającego przy życiu małżonka dotyczących masy spadkowej.

(zob. pkt 18, 40, 42–44; sentencja)